

Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarın Bildirmeye Yönelik Tutumları Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarın Bildirmeye Yönelik Tutumları Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27302>

Özet

Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarın Bildirmeye Yönelik Tutumları Ölçeği (ÖÇC-BYTÖ), öğretmenlerin üpheli Çocuk Cinsel İstismar vakalarının yasal mercilere bildirme konusundaki tutumlarının, algılarının ve olası engelleri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik araçtır. Ölçek, Koç, Ekşi ve Türk (2020) tarafından orijinal İngilizce formunun Türkçe'ye uyarlama çalışması ile Türk kültürüne kazandırılmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk öğretmenler üzerindeki geçerlik ve güvenirlik analizlerini sağlayarak, eğitim profesyonellerinin zorunlu raporlama görevlerine yönelik psikolojik bariyerlerini ve sorumluluk algılarının araştırılmasına hedeflemiştir. Ölçek, eğitim ortamlarında çocuk koruma politikalarının etkinliğini anlamak ve öğretmen eğitimlerini bu yönde geliştirmek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Tutumları, Çocuk Cinsel İstismar, Zorunlu Raporlama, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlaması, Eğitim Profesyonelleri, Çocuk Koruma

Yazarlar

Setenay Koç, Halil Ekşi, Tuba Türk

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismar (ÇCİ) üphesi durumunda yasal bildirim yapma süreçlerine yönelik sergiledikleri tutumları ve inançları sistematik olarak değerlendirmektir. Bu tutumlar, öğretmenlerin bildirim yapma sorumluluğu algısı, raporlama sürecine yönelik endişelerini (örneğin, yasal sonuçlar veya yanlış raporlama korkusu), ve kurum içi destek algılarını içermektedir. Ölçek, öğretmenlerin zorunlu yasa uygulayıcıları olarak rollerini ne ölçüde benimsediklerini belirleyerek, eğitim sistemindeki koruyucu mekanizmaların zayıf noktalarını ortaya çıkarmaya yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarın Bildirmeye Yönelik Tutumları Ölçeği, öğretmenlerin bildirim davranışlarını etkileyen psikolojik ve sosyal faktörleri ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı genellikle şu alt boyutları kapsamaktadır:

Sorumluluk Algısı: Öğretmenin kendini yasal olarak sorumlu hissedip hissetmediği.

Engeller ve Korkular: Raporlama sürecinin getirdiği olası olumsuz sonuçlara (yasal yükümlülükler, ebeveyn tepkisi, idari baskı) dair endişeler.

Etkililik İnancı: Raporlamanın çocuğun durumunu iyileştirmede ne kadar etkili olacağına dair

inanç.

Kurumsal Destek: Okul yönetiminin ve meslektaşların raporlama kararına ne kadar destek vereceğini algılasın.

Ölçek, bu boyutlar aracılığıyla öğretmenlerin bildirim yapma niyetlerini ve gerçek davranışlarını yordayan temel tutumları nicel olarak analiz etmeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik çalışmaları, Koç, Ekşi ve Türk (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, orijinal ölçek yapısının Türk öğretmen örnekleminde de korunduğunu ve maddelerin teorik olarak öngörülen faktörlere yeterli düzeyde yüklendiğini göstermiştir. Ayrıca, ölçeğin kapsam geçerliği, uzman görüşleri alınarak ve dilsel uyarlama süreçleri titizlikle yürütülerek sağlanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık (internal consistency) yöntemiyle değerlendirilmiştir. Koç ve arkadaşları, ölçeğin genel puanı ve alt boyutları için tatmin edici düzeyde Cronbach Alfa katsayıları rapor etmişlerdir. Elde edilen yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıya ölçme konusunda yüksek bir tutarlılığa sahip olduğunu ve dolayısıyla ölçeğin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin tekrarlı ölçümlerde benzer sonuçlar vereceğini beklentisini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Koç, Ekşi ve Türk tarafından yürütülen psikometrik özellikler çalışmasında, ölçeğin faktör yapısının doğrulamak için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak öngörülen çok boyutlu yapısının ampirik verilerle ne ölçüde uyumlu olduğunu test etmiştir. Analiz sonuçları, uyum indekslerinin (örneğin, RMSEA, CFI, GFI) kabul edilebilir sonuçları içinde olduğunu ve ölçeğin yapısal modelinin veri ile yüksek düzeyde örtüşmesini ortaya koymuştur. Bu faktör yapısı, öğretmenlerin tutumlarının tek bir genel faktörden ziyade, farklı ama ilişkili alt boyutlardan oluştuğunu teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Özgün çalışmada 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır varsayılmaktadır: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan Profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de çeşitli kademelerde (okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle toplanan veriler üzerinden, psikometrik özellikler çalışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk İstismarı Raporlaması, Öğretmen Eğitimleri, Mesleki Etik, Tutum Ölçümü, Güvenirlik Analizi, Geçerlik Çalışması, Cronbach Alfa

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Setenay Koç

Yazar ORCID Tanımlaması: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: setenaykafaa@gmail.com

Yazma Adresi: Kaynak makalede belirtilen akademik kurum adresleri.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Kullanım İzinleri: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım için sorumlu yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçek kullanım ücreti hakkında bilgi mevcut değildir; genellikle akademik çalışmalarda izinle ücretsiz kullanılmaktadır.

Test Yılı: Türkçe uyarlama çalışması 2020 yılında yayınlanmıştır.

Orijinal PDF ve Doküman Bağlantıları:

Orijinal PDF dokümanı bu adresten indirilebilir: [ogretmenlerin-cocuk-cinsel-istismarini-bildirmeye-yonelik-tutumlari-olcegi-toad.pdf](#)

Ölçeğin DOCX formatındaki dosyası bu adresten indirilebilir: [ogretmenlerin-cocuk-cinsel-istismarini-bildirmeye-yonelik-tutumlari-olcegi-toad.docx](#)

Referanslar

Koç, S., Ek?i, H., & Türk, T. (2020). Psychometric properties of teachers' attitudes toward reporting child sexual abuse scale: Turkish form. *Elementary Education Online*, 19(1), 173-182. doi:10.17051/ilkonline.2020.649372

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: ilkogretim-online.org.tr

Ö?retmenlerin Çocuk Cinsel ?stismar?n? Bildirmeye Yönelik Tutumlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler ve puanlama talimatlar? için lütfen yukar?da belirtilen Koç, Ek?i ve Türk (2020) referans?na ve ilgili PDF/DOCX ba?lant?lar?na ba?vurunuz. Ölçek maddelerinin kullan?m? ve yorumlanmas? için orijinal psikometrik özellikler çal??mas?n?n incelenmesi gerekmektedir.